

[Holger Hansen.]

„Erfaringerne har vist, at børnene i de to første skoleår har store vanskeligheder ved at lære to sprog på én gang, og kundskaberne i grønlandsk synes ikke i det lange løb at blive ringere ved en sådan ordning“

— altså en ordning, hvorefter man udskyder undervisningen.

Jeg vil bede om, at folketingsudvalget får dette erfaringsmateriale forelagt. Det er klart, at netop den løsning, der kommer til veje ved dette lovforslag, om det bliver til lov, vil præge den grønlandske befolkning, det grønlandske samfund, ud i fremtiden. Det er derfor en alvorlig stillingtagen, der ligger foran os. Vi skal skaffe grønlænderen muligheder på linje med alle andre i det danske rige, men det bør ikke ske på bekostning af hans kulturmønster. Før vi går til dette, må vi sikre os, så godt det er gørligt, at ikke effektivitetshensynet får overvægt i forhold til menneskesjælen.

Det er fremhævet i bemærkningerne, at der i Grønland som så mange andre steder i riget er mangel på lærere, særlig på lærere, der magter det grønlandske sprog. Jeg vil gerne spørge ministeren: har denne kendsgerning haft indflydelse på udformningen af § 14? Om så er, bør vi ikke acceptere den, men i stedet give os til at undersøge, om vi her i folketinget kan gøre noget for at afhjælpe denne lærermangel. Jeg tænker på det uheldige fødestedskriterium. Har dette betydning, at unge grønlændere uddannet på danske seminarier bliver hernede? I så fald har vi endnu en grund til snarest at få dette spørgsmål rejst på ny. I enhver skole, også i den grønlandske, er det dog alle gode ydre former ufortalt læreren, det afhænger af. Har vi gjort, hvad vi kan for at løse denne, vel den alvorligste opgave?

Det fremgår af det materiale, vi har fået, at der i særlig grad mangler lærere, der kan undervise i grønlandsk. Jeg vil spørge ministeren: findes der nogen form for faglæreruddannelse, så vi hurtigere kan få sådanne lærerkræfter frem? Hvordan er det at gå til denne faglæreruddannelse? Hvilke muligheder har de grønlandske lærere for videreuddannelse? Nu gennemfører vi, som det står i lovforslaget, særlige klasser for børn under den undervisningspligtige alder. Er der undervisningskræfter til rådighed for

disse klasser? Er der på Grønland, eller er der i vor del af riget de særligt uddannede kvinder eller måske mænd, der er klar til at gå ind i denne gerning, eller skal vi først nu til at søge sådanne pædagoger uddannet?

Der er mange spørgsmål, der rejser sig i tilslutning til dette lovforslag, og jeg beder ikke ministeren i dag svare på mange af de ting, jeg har stillet op som spørgsmål; det kan vi vel drøfte i udvalget.

Jeg vil slutte mine bemærkninger om dette lovforslag med at sige, at vi naturligvis er velvilligt indstillet på en grundig behandling af hele området.

Det andet forslag, forslag til lov om ungdomsklubber i Grønland, vil vi i venstre anbefale til en velvillig behandling.

Det er givet, som den foregående ordfører meget rigtigt fremhævede, at der er et stort behov for fritidsforanstaltninger for det stærkt stigende antal unge i Grønland. Den kritiske boligsituation alene nødvendiggør, at der gøres en ekstra indsats for at give de unge et sted at samles i og, hvad der selvfølgelig er nok så vigtigt, noget at samles om.

I lovforslaget er der tale om etablering af lokaler for statens regning, og det er vel, som forholdene er i Grønland i dag, vanskeligt at gøre det på anden vis, men dette kan jo gøres på flere måder. Vi i mit parti finder ikke, det er særlig heldigt, at staten skal sørge for sådanne faciliteter og gøre det direkte. Vi kunne ønske, at kommunerne og private foreninger, organisationer o. lign. i højere grad kom ind i billedet. Jeg tror, befolkningen ville føle disse goder mere og mere vedkommende, om den selv gennem kommunalbestyrelserne fik ansvar og indflydelse på de ting, der sker. Nu ordner vi det hele fra oven, fra Danmark, fra Grønlandsministeriet. Risikerer vi ikke, at der ikke bliver den interesse i befolkningen for disse problemer, som der ville blive, hvis den selv var med i projekteringen af bygninger, i ordningens udførelse og selvfølgelig først og fremmest i driften?

Jeg vil gerne pege på, at der herhjemme i de senere år er foregået et arbejde vedrørende den danske ungdoms- og aftenskoleundervisning, og jeg mener at vide, at udvalget er færdigt eller så godt som færdigt. Mon ikke det er rimeligt, at vi ser på, hvad man i dette udvalg er kommet til for vor